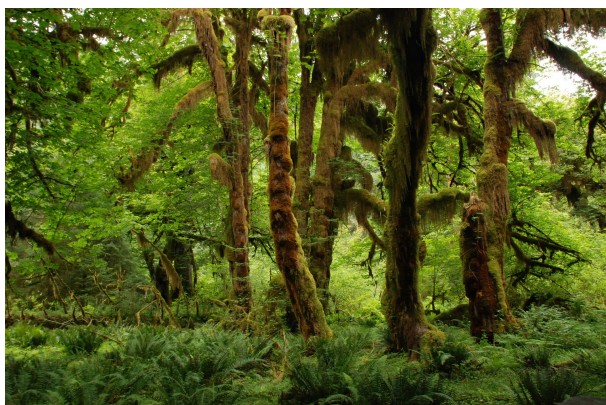


# Historie lesních kalamit v Evropě



Znáte jednoho z nejmýznamnějších lesních škůdců v Evropě? Myslíte si, že v evropském kontextu patří zrovna kůrovcové kalamity k těm nejmýznamnějším? Přečtěte si náš článek na toto téma!

*Od kdy dochází ke kůrovcovým kalamitám? Kdy proběhla první celoevropská gradace kůrovce? Dochází k lesním kalamitám jen u nás? Odpovědi se dočtete v článku.*

Rozsáhlé kalamity jsou v evropských lesích dokumentovány odedávna, přičemž je nezpůsobuje pouze podkorní hmyz, jako je tomu v případě současné kalamity. Gradace často souvisejí s větrnými a sněhovými polomy, nebo jsou způsobeny dalším škůdcem – motýlkem, který se nazývá bekyně mniška.

Kůrovcové kalamity zcela jistě patří k těm nejmýznamnějším a provázejí lesní hospodářství celou jeho historií. Už z 15. století se dochovaly zmínky o poškození smrků červi na území dnešního Německa. První přesné údaje uvádějící i rozsah poškození však pocházejí až z kalamity, která probíhala mezi lety 1772 a 1799 v oblasti Harzu (dnešní Německo). Už tehdy se ale objevily názory, že odumírání smrků nezpůsobil ani tak kůrovec, jako předcházející období sucha. Z 19. století máme o gradacích více záznamů a pro boj proti kůrovci byly vyvinuty také účinné nástroje (lapáky).

Ve 20. století byly kalamitami postiženy prakticky všechny země, ve kterých se lýkožrout smrkový přirozeně vyskytuje. V první polovině 20. století byla zřejmě největší gradace zaznamenána v Bosně, za celoevropskou a velmi rozsáhlou potom lze označit kalamitu probíhající v době 2. světové války a následných letech (přibližně 1945–1953). Ta nabyla svých rozměrů kvůli zanedbání péče o lesní porosty ve válečných letech, ale i vlivem sucha v kombinaci s abnormálně vysokými teplotami. V pozdějších rozsáhlých kalamitách hrál často roli kromě přírodních podmínek také „lidský faktor“.

Mezi nejznámější patří kůrovcová kalamita ve Skandinávii (70.–80. léta), pro jejíž likvidaci byly poprvé použity feromonové lapače. Další intenzivní vlnou lýkožroutových gradací v kombinaci s větrnými polomy způsobenými orkány bylo období 90. let 20. století, kdy utrpěly prakticky všechny země střední Evropy. Ke gradacím lýkožrouta v tomto období docházelo i v dalších zemích, jejich význam ale nebyl tak výrazný vzhledem k nižší lesnatosti nebo nižšímu zastoupení smrků v porostech. Kůrovcové kalamity se ovšem nevyhýbají ani Sibiři nebo Dálnému Východu. Zřejmě nejrozsáhlejší kůrovcová kalamita propukla na počátku nového tisíciletí a na většině území probíhá prakticky dodnes.